

Biserica și Scoala

Foaie bisericească școlastică, literară și economică.

Apare odată în săptămână : DUMINECA.

PREȚUL ABONAMENTULUI.

Pentru Austro-Ungaria:

Pe un an 10 cor. — pe $\frac{1}{2}$ an 5 cor.

Pentru România și străinătate:

Pe un an 14 fr. : pe jumătate an 7 fr.

PREȚUL INSERTIUNILOR :

Pentru publicațiunile de trei ori ce conțin
cam 150 cuvinte 6 cor.; până la 200 cuvinte
8 cor.; și mai sus 10 cor. v. a.

Corespondențele să se adreseze Redacțiunei

„BISERICA și SCOALA”

Ear banii de prenumerație a
TIPOGRAFIA DIECESANA în ARAD.

O enciclică din secolul XVIII.

Exponând cuprinsul cărții manuscris din 1757 dela Ioan Popovici Muncacianul¹⁾ locuit în satul Hodis din comitatul Aradului, am remarcat o enciclică a Mitropolitului Tării-Românești, Teodosie, și alta a lui Climent, episcopul Rîmnicului Noului-Severin.

Cum? și pe ce cale au ajuns enciclicile Archipăstorilor din Țeara-Românească să fie comunicate clerului și poporului din dieceza Aradului, căci carteia în care se găsesc fusese proprietatea unui protopop în dieceza aceasta, este o chestiune, care își află deslegarea în raporturile ierarchice ale bisericei ortodoxe române din Transilvania cu biserica ortodoxă din Principalele române.

Mitropolitul Tării-Românești încă din secolul al X-lea avea jurisdicție asupra Mitropoliei din Transilvania. De el se hirotoniau și atârnau Mitropoliții Belgradului (Ardealului) ca de »Exarhul a toatei Ungariei = Εξάρχος πατρικός Ουγγρίας, până la 1700, când Mitropolitul Atanasie s'a unit cu biserica Romei²⁾. Această dependență a Mitropoliților și bisericilor din Ardeal de Mitropolitul Tării-Românești se confirmă la 1595 prin tractatul sau tocmeala încheiată între Sigismund Báthory și Mihai Voda, Domnul Tării-Românești, în care se zice: „*Omnes etiam ecclesiae clachicales in ditionibus suaे serenitatis (id est Sigismundi Batori Principis Transylvanae) existentes erunt sub jurisdictione et dispositione Arzepiscopi Tergovisciensis, juxta ecclesiastici juris, ordinis illius Regni dispositionem, proventus solitos, et ordinarios percipiere poterunt*³⁾.

Mitropolitul Tării Românești, Teodosie, după trecerea Mitropolitului Atanasie la unire, se titulează chiar *Mitropolit al Transilvaniei*, pentru a fi mai expresă a jurisdicționii sale canonice asupra bisericii ortodoxe române din Transilvania¹⁾. La bisericile noastre încă și astăzi se mai găsesc antimise dela Mitropoliții Teodosie și Antim Ivireanul, și pe sfintele mese evanghelii tipărite la 1682 și 1687 »întru folosul și înțelegerea pravoslavnicii rumânești biserici«.

Enciclicile Mitropolitului Teodosie și Episcopului Climent, copiate de Ioan Popovici din Cuied, sunt doavadă de influență și autoritatea spirituală, ce o aveau ierarhii bisericii române de pește munți asupra bisericii române din coaci de munți, precum și de solicitudinea lor pentru clerul și poporul român din cuprinsul vechei mitropolii a Transilvaniei, după apostasiarea mitropolitului Atanasie.

Episcopul Aradului Sinesie, de și era în dependență de Mitropolitul dela Carlovaț, a susținut și cultivat legăturile spirituale cu episcopii Rîmnicului²⁾, și poate chiar el să fi comunicat preoțimii din dieceza să enciclica episcopului Climent, despre serbarele legate, cum adecă să păzască și să cinstească preoții și creștinii duminecile și sărbătorile de preste an. Căci pe timpul ocupației germane în Oltenia, s'a constatat că, erau țărani români ajunși la vrâsta de 50—60 de ani, fără să fi mers mai mult de 10 ori la vre-o biserică, fiind ei împrăștiati în locuri departate prin păduri în bordeie sub pământ, din cauza jafuirilor la care erau supuși din partea boierilor³⁾. De aceea episcopul Climent dupăce sătare zilele de sărbători de peste an, poruncește zicând: »Așijderea poftim și pe Dumnea Voastră ai smereniei noastre întru Duchul sfânt

¹⁾ »Biserica și Scoala» nr. 31 a. c.

²⁾ Vezi »Biserica ortodoxă rom.«, an. V p. 135—149, și VIII pag. 404—405.

³⁾ R. Clain: Istoria bisericească a episcopiei românești din Ardeal. Manuscript.

¹⁾ »Biserica ort. rom.« an. V p. 146.

²⁾ »Biserica și Scoala« Nr. 31 din an. cur.

³⁾ Xenopol: Istoria Românilor vol. V. p. 93.

iubiți și susletești, Dumneza-Voastră boiai slujbași, carii din luminată porunca *Mării Sale Crăițe*, sănțeți trimiși prin județe întru această eparchie a smereniei noastre: ca să porunciți părcălabilor și oamenilor să păzească sfintele biserici precum vor lua învățatură dela preoți, și să nu sunte și să iscodească faptele lor, ci să păzească învățatura lor."

Textul întreg al enciclicei, atât de instructive pentru cler și popor, sună astfel:

Clement

cu mila lui Dumnezeu episcop al Rimnicului nou lui Severin.

Cucernicilor preoți, diaconi carii vă aflați în eparchia Smereniei noastre, tuturor de obște, dela atot puternicul Dumnezeu vă rugăm, milă, pace, sănătate și ispăsenie susletească, iară dela smerenia noastră molitvă și blagoslovenie. Cătră aceasta vă facem în stire, că întâmplându-să a veni înaintea noastră multe multe lucruri necuvioase, s'au făcut și să fac pururea între voi, și între noriașii voștri. Carele cunoșcăndule că sunt din îndărătnicia și neelavia oamenilor, și mai vărtos din prostia și din nestiința voastră. De altele v'am dat porunci mai nainte de cele ce să cade să păziți, și de cele ce să cade să vă feriți. Iată că acum de nou și osebite din altele învățaturi vă dăm poruncă tuturor cu aceasta scrisoare ca să știți și să păziți așezământul canoanelor sfintilor apostoli și ale sfintelor soboară, să sărbăti și să prăznuiți și să cinstiți sfintele sărbători căte sunt preste an, precum le-am numit aici mai jos, care în ce lună să serbează pentru mai leznele molitivelor voastre și să nu cinstiți sfintii precum faceau Elinii închinătorii de Idoli, cu jocurile și cu hare pela Capiște, ci să-i cinstiți cu slujbele și cu paza sfintelor biserici și cu prinoase și cu prescuri și luminări și colive și alte faceri de bine la cei lipsiți, iară nu numai cu săderea și incetarea lucrului, ca aceia ce fel de sărbătoare este, ci fiește carele în noria să să dea poruncă noriașilor căci sunt supt ascultarea lui, duminecile și sărbătorile cele legate să păzască la biserică precum am zis mai sus, și să nu lucreze că să afurisește lucrul acela, și iată că aicea vom arăta tot anume peste tot anul în fiește care lună, în ce zi cade a lucra și în care zi a serba.

Luna lui Septembri în 1 zi Sărbătoare, și la 8-a zi Nașterea nașcătoarei de D-zeu, și la 14 zile Înălțarea cinstitei cruci, și întracea zi la acest sfant praznic să mănâncă post ori în ce zi s'ar întâmpla.

Și sărbăm la 23 de zile la „Zimislirea sfântului Ioan Botezătorul, și la 26 Mutarea sfintului Ioan Bogoslov Iară luna lui Octombrie la 14 zile la preacuvioasa Paraschevă și la 26 la sfintul marele mucenic Dimitrie.

Și luna lui Noemvre la 1 zi sfintii doftori Cozma și Damian și la 8 zile la sfintii Ingeri Mihai și Gavril și la 13 zile sfintul Ioan Zlataust și la 14 zile sfintul Filip întracea zi lăsăm post de postul Nașterii lui Cristos și la 21 văvădenie și la 30 stul Apostol Andrei.

Luna lui Decembrie în 5 stul Sava și în 6 stul Nicolae și la 25 la Nașterea Domnului nostru Isus Cristos și praznic 3 zile.

Și la Luna lui Genuarie 1 zi stul marele Vasiliu și la 6 zile la botez și la 7 zi Soborul stului Ioan Botezătorul și la 11 zile stul Teodoxie și la 16 la închinarea cinstitului lanț și la 17 Marele Antonie și la 18

stul Atanaziu și Ciril și la 20 marele Eutimie și la 25 stul Grigorie bogoslov, și la 27 Ioan Zatout și la 30 Trei sfintitelei.

Luna lui Februarie în 2 Stretenie și la 24 Capul primevării,

Luna lui Martie în 9 sfintii 40 de mucenici și la 25 Bлаговещение.

Luna lui Aprilie la 23 stul marele mucenic Gheorgiu la 25 stul apostol Marcu Evangelistul.

Luna lui Mai în 1 zi stul Ieremie proroc la 8 zile Ioan bogoslov, la 21 sfintii ei intocma cu apostolii Constantin și Elena la 25 a treia astare cinstitului că al stului Ioan Botezătorul.

Luna lui Iunie la 11 zi stul apostol Vartalomeu la 14 Elisei proroc, la 24 Naștere stului Ioan Botezătorul, la 29 sfintii apostoli Petru și Pavel, la 30 Soborul 12 apostoli.

Luna lui Iulie 1 zi sfintii fără de arginți: Kozma și Damian, la 8 stul marele mucenic Procopie și 17 stă marea martiră Marina la 20 stul proroc Ilie, la 22 stul mucenic Foca la 27 stul mucenic Pantelimon.

Luna lui August în 1 zi sfintii Macavei, în 6 Preobrasenie la 15 adormirea Precestei la 29 Tăierea cinstitului cap al stului Ioan Botezătorul. La acest st praznic să faceți post ori în ce zi s'ar întâmpla.

Așăderea și Martele și Joile de la Ispas înainte să nu le mai sărbăti după vorbele băbești afară de să va întâmpla vre-o sărbătoare mare într-acestea zile, atunci ce zicem să sărbăti după poruncă.

Iată dară că v-am făcut înștiințarea mai chiară ca să știți care să faceți și de care să vă feriți

Iară de vești face vre unii din voi înpotriva vre unui lucru dintracestea ce scriem, să știe bine că vom catirisi desăvârșit, precum stele canoane ale stilor apostoli și ale stelor soboară poruncesc. Si de aceia numai este cu putință a se ierta a mai fi preot. Iară de vei păzi acestea ce vă poruncim veți fi adevărați Preoți ai lui D-zeu și Vă va dăruí D-zeu pentru paza poruncilor lui și întru aceasta lume rodurile și bunătățile pământului și în viața cea viitoare impărăția lui cea cerească. Așa să faceți precum vă scriem, ca și darul Domnului nostru Isus Cristos cu blagoslovenia noastră să fie cu voi cu toți.

Așăderea poftim și pe Domnia voastră ai smere reniei noastre întru Duhul st. iubiți și susletești Domnia voastră boiai slujbași, carii din luminată porunca *Mării sale Crăițe**, sunteți trimiși prin județe într-aceasta eparchie a smereniei noastre, ca să porunciți părcălabilor și oamenilor să păzească sfintele biserici precum vor lua învățatură dela preoți și să nu să uit și să iscodească faptele lor, ci să păzască învățatura lor.

Că ia să ascultați filii și oameni buni și creștini, de ce panosluți preoții și ziceți că acestea acelea greșale au preoții. Vă intreb creștinilor oai din copilărie le-au avut, au le-au căștigat după ce au luat preoția? Deci de le-au avut din copilărie vina iaste a lor ci a voastră a mirenilor, căci n'au vră să-i crească cu frica lui D-zeu, cu învățătură pela scoa și cu pildele oamenilor celor buni. Iară de le-au căștigat pe urmă, iară dela voi mirenii le-au căștigat le-au luat, și de-la voi s'au învățat vrând să între voile voastre, că ei nu s'au născut preoți, ci miren și pentru-ce dară nu vă cleveți pre voi, și să înfruntați că ați dat pricina rea, și necinstiți și hulă preoții și ziceți că s'au făcut ucenici răi, s'au făci dară că v'au avut pre voi dascăli răi. Insă la aceste

*) Maria Teresia. Pe atunci Oltenia se afla sub stăpânire austriacă.

A) Din scriitori streini. Cu această ocazie nu se înșiră (la pag. 64 și 65) mai toate episcopii și mitropoliile din peninsula balcanică, care de bună seamă sunt și ele străine și nu românești, întru căt le pot revindeca cu mai mult succes de căt noi alții! Nu văd cum prin aceasta s'ar contribui la șirul ierarhiei la Români!

B) Din colecția de documente Huranzachi. Multe din datele citate aci n'au nimic de a face cu chestiunea pe care autorul își a propus să o rezolve. E vorba de a stabili, de a dovedi șirul ierarhiei (de bună seamă a celei ortodoxe) »la români din Carpați« (pag. 67). Ce cauță însă atunci aci un mitropolit Vasile în imperiul Asanestilor? (pag. 67). De ce se înșiruesc, unde e vorba de stabili, șirul ierarhiei Românilor din Carpați; episcopii și mitropoliții din peninsula balcanică ca cel din Velbujd, Praslav, Scopie etc? (pag. 68). În legătură stă cu șirul ierarhilor ortodoci la Români un episcop al Cumanilor (pag. 68)? care în realitate nici nu este al Cumanilor ci la Cuma în Italia. Mai departe (pag. 70) de ce fel de episcopi a crezut autorul că e vorba în scrisoarea Papei Grigorie IX din 1237, când ni se spune că Papa a aflat că în Țara Severinului nu sunt episcopi destul de numeroși? De episcopi ortodoci, cum pare că a vrut să spună la pag. 76 și 80, și cum apoi a spus'o clar la pag. 88, sau de altfel de episcopi? Apoi (pag. 71) ce fel de episcopi și mitropoliți a întâles autorul că sunt vizări în donațiunea regelui Bela IV din anul 1247? Tot episcopi și mitropoliți români și ortodoci? Să fie oare Cumanii nu numai convertiți la Creștinism, ci și la ortodoxim de Români? (pag. 71). Ce rol joacă un episcop catolic de Severin Grigore (pag. 71) și un altul Vitus al Milcoviei (pag. 72) la dovedirea șirului ierarhiei la Români? În urma acestor »dovezi« luate din colecția Hurmuzachi, autorul face la pag. 72 următoarele deducțuni: »Români au știut să și păstreze credința ortodoxă, au avut episcopii lor. Puținele numiri de episcopi ce nis'au conservat sunt de ajuns ca să ridice cestiu-ne ierarhiei la Români din starea de ipoteză la acea de certitudine istorică«. (!?)

(Va urma).

CRONICA.

Dl Leonida Domide, harnicul dirigent al corului tinerimei universitare române din Budapesta, a fost Sâmbătă în 30 Sept. n., promovat doctor în medicină la universitatea din Budapesta.

Hymen. Deputatul român al cercului elect al Orăștiei dl Dr. Aurel Vlad, își va serbă cununia cu d-șoara Ana Adamovicu în 16 Oct. n. a. c.

† Mateiu Nicola, avocat în Abrud, membru al mai multor societăți culturale românești, a început din viață la 25 Sept. n., în etate de 76 ani. — Fie-i înțârțina ușoară și memoria binecuvântată!

A treia carte de cetire, pentru cl. superioare ale scoalei poporale de: N. Ștefu, I. Groșorean, I. Moldovan, N. Boșcaiu și P. Vancu, — ediția I 60 fil. *Istorioare religioase-morale și momente din viața lui Iisus* I Carte de religiune pentru scoalele poporale, ediția a III-a, de Dr. P. Barbu prețul 30 fil.

Calendarul diecezan pe anul comun 1906.

In editura tipografiei diecezane gr.-or. române a Aradului e deja gata și se poate avea și procura atât dela administrația tipografiei diecezane, strada Răvay Nr. 10, cât și dela librării, cu prețul de **40 fileri**.

La comande peste 10 exemplare 20% rabat expedite franco.

Se estinde **pe 15 coale** tipar garmond și cuprinde afară de partea calendaristică, calendar economic, sematismul mitropoliei gr.-or. rom. în general și al diecezei Aradului în special, cronologia pe anul 1906, sărbători și alte zile schimbăcioase, posturile, anotimpurile etc. Genealogia caselor domnioare, târgurile din Ungaria și Ardeal, instrucțiuni postale și telegrafice etc. iar în partea literară:

Datini și obiceiuri la nuntă, de Petru Vancu. Din bătrâni de Maria Cioban. Din luptele vietii de I. Groșorean. Românce dela Grivița de V. Alexandri. Cine a adus săracia în lume de Leon Tolstoi. Podul înalt de St. O. Iosif. Insula serpilor de Carmen Sylvia. Cine-i Nuhăm? de Th. D. Speranță. Boerașul de I. Pop Reteganul. Cântec de Maria Popovici. O zi de Duminecă la sate de P. Popa. Doine și Hore de Vasile Sala. Povestiri de Gh. Tulbure, Plugarii de Octavian Goga. Din viața noastră de Petru E. Papp. Economie: Cultura cînepei, Protejarea pasărilor, Sfaturi economice, Sentințe, glume și anecdotă. Inserate și reclame.

Il recomandăm cu multă căldură tuturor oamenilor cu carte, căci în calendarul acesta pe lângă **pret de 40 fileri** astă și o carte de lectură prețioasă și plăcută.

In depozitul

tipografiei diecezane gr.-or. române din Arad str. Răvay Nr. 10, se află următoarele cărți:

Convorbiri între un cercător și un încredințat, asupra ortodoxiei bisericei orientale, de Filaret mitropolitul Moscovei — prețul 1 cor.

„Abc“, carte de cetire pentru elevii clasei I de I. Moldovan, N. Ștefu, N. Boșcaiu, I. Groșorean, și P. Vancu, invățători, Ediția IV-a 40 fil.

Carte de cetire, pentru elevii cl. a II-a de: Iuliu Groșoreanu I. Moldovan N. Boșcaiu, N. Ștefu, P. Vancu invățători, Ediția a II-a 40 fil.

Istorioare biblice II carte de religiune pentru scoalele popor, aprobată de Ven. Consistorii gr.-or rom. din Arad, Caransebeș și Oradea-mare, Ediția III-a de Dr. P. Barbu — 30 fil.

Istorioare bisericești III carte de religiune pentru scoalele poporale Aprobată de Ven. Consistorii gr.-or rom. din Arad, Caransebeș și Oradea-mare. Ediția III de Dr. P. Barbu — 30 fil.

Catehism IV-a carte de religiune pentru scoalele poporale, aprobată de Ven. Consistorii din Arad, Caransebeș și Oradea-mare, Ediția V-a de Dr. P. Barbu 40 fil.

Limba maghiară manual pentru elevii scoalelor poporale rom. parteal I de Iuliu Groșorean, I. Moldovan, — 50 fil.

Limba maghiară, cartea a II-a pentru clasele superioare ale școalei poporale de I. Grofșorean și I. Moldovan — 50 fil.

Curs practic de limba maghiară pentru 6 clase ale școalelor primare de Iuliu Vuia. Aprobată de Ven. Conzistor din Arad. Cuprindând: Exerciții de ceterire; Intuiție și Gramatică; precum și Elemente din Aritmetică, Geografie, Istorie și Constituție. — Prețul 60 fil.

Curs practic de Istoria literaturii române pentru școalele poporale de I. Stanca inv. — 40 fil.

Exerciții intuitive în limba română și maghiară elaborat pe baza noului plan de învățământ de Ioan Vancu. Aprobat de Ven. Conzistor din Arad 50 fil.

Tâlcuiala Evangeliilor de fericitul Loga cu litere cirile nelegată 2 cor., legată 3 cor.

Din liturgica bisericiei ortodoxe române pentru școalele medii și poporale — 60 fil.

Geografia comitatului Arad pentru cl. III-a școalelor poporale, scrisă de Damaschin Medrea. Manual aprobat de Ven. Conzistor din Arad și ilustrat cu mai multe figuri și hărți geografice — 70 fil.

Conspect săptăminal al materialului de învățământ propus în școală română poporala de Ioan Vancu inv. — 3 cor.

Colinzi și cîntece poporale culese de: T. Daul inv. 50 fileri.

Rugăciunile școlarilor și Cântece bisericesti pentru școlari și școlarițele dela școalele poporale române gr.-or. alese și întocmite de un preteț al școlarilor. Ediția a III-a legat frumos — 40 fil.

Duminicăștile Liturgii ale sfintilor Ierarhii: Ioan Gură-de-aur, Vasile cel Mare și Grigorie teologul, împreună cu rânduiala chemării Duhului sfânt. Legat în pele roșie — 10 cor.

Motivelnice cu litere cirile à 7 și 8 cor.

Un Memoriu al lui Moise Nicoară (monografie istorică) de S. Secula profesor — 1 cor.

Regulament pentru parohii în provincia mitropoliană a bisericiei ort. rom. din Ungaria și Transilvania — 20 fil.

Statutul Organic al bisericiei gr.-or rom. din Ungaria și Transilvania cu un Supliment — 50 fil.

Cercetarea istorică bisericescă despre Damian Mitropolitul Moldovei 1435—1451 de George Aramă profesor la Seminarul Veniamin din Iași — 50 fil.

Acaftistul preașteintă Născătoare de D-zeu și alte rugăciuni, prețul legat 1 cor. 70 fil. În pele roșie legat 3 cor. 20 fil.

Manual de cîntări bisericesti sau Octoichul mic care cuprinde Rânduiala. Vecernie, Utrenie și a Liturgiei, cele opt glasuri pentru Dumineci, Podobile, Polileul, Pripelele, Catavasiile, Irmo-sele, Sfetilnele și altele — 1 cor. 60 fil.

Claslov (Orologion) tipărit cu litere străbune, cu binecuvântarea I. P. S. Sale Domnului Ioan Mețianu Arhiepiscop al bisericiei ort. rom. din Transilvania și Mitropolit al Românilor gr.-or. din Ungaria și Transilvania. Prețul 2 cor. 40 fil.

Legea despre "penzionarea învățătorilor" tradusă și explicată de Blașiu Codreanu inv. — 2 cor.

Lecțiuni din Gramatica limbii române, pentru școalele poporale de Ioan Ilie inv. — 50 fil.

Sfrijba sfintirei bisericiei după două manuscrise din anii 1674 și 1757. Cu o prefată de V. Mangra 1 coroană.

Curs practic despre cultivarea pomilor și a frăgarilor lucrat după a lui Paul Gönczi, pentru învățători și privați de Ioan Pop Reteganul inv. — 60 fil.

Eticheta, studiu social de: I. I. Ardelean paroh — 1 cor. 20 fil.

Fabulele lui D. Cihindeal de Ioan Russu, paroh — prețul 2 cor.

Compediu de Geografia Universală pentru școalele medii și preparandiale de T. Ceonțea profesor, Ediția II-a cu figuri originale intercalate în text — 3 coroane

Aritmetica generală și specifică, manual didactic elaborat în usul preparanzilor (școalelor comerciale și medii, cum și a tuturor privaților) de Teodor Ceonțea profesor. — 3 cor.

Florile înimei. Poezii de Isaia B. Bosco 1 cor 60 fil.

Senegin contra tusei, răgușelei, durerii, de pept, ofticei, tusei măgărești, catarului astmei, greutății de respirație, lungoarei și tusei seci. **Vindecă sigur și repede**. Prețul **1 cor. 20 fil. și 2 cor.**

Capsic unsolare. Contra durerii de oase, podagrei, reumatismului, răcelelor, durerilor de cap, dinți și nervi, precum și scrintiturilor. Cele mai imbătrânite boale le vindecă. Prețul **1 cor. 20 fil. și 2 cor.**

Centarin. Contra morburilor de stomac, precum lipsa de apetit, mistuirea rea, catarul și aprinderea de stomac, gheața și vomarea, sgârciurile cele mai grele. Leac sigur. Folosește și la curățirea săngelui. Prețul **1 cor. 20 fil. și 2 cor.**

Kaljodsarsaparil. Mijloc escelent pentru curățirea săngelui la morburi secrete **1 sticlă 2 cor.**

Laxbonbons. Închiderea scaunului e cauza diferitelor morburi, precum palpitatea de inimă, amețeli, dureri de cap și altele. Deci cine suferă de încheierea scaunului numai decât să comandeze **Laxbonbons** zaharele purgative, plăcute și dulci la luat. Prețul **1 cor.**

Chemicale, drogue, legături și bandagerie chirurgice. Instrucție pentru prepararea diferitelor vinarsuri, liqueruri, rom și altele. Tee russice, parfumuri, săpunuri, crem escelent pentru față de mâni. Articole cosmetice, oleu pentru păr. Esență pentru picatul și întărirea părului. Apa de gură și dinți precum și praf. Orice fel de articol din branșă. Toate foarte ieftine. Faceți întrebare și Vă veți convinge

3—10

Cornel Demeter

apotecar în Szászváros, iskola-uteza 46.

